

RAPPORTAGE ONDERZOEKEN 2003/2004

DGHBW

BEROEPSONDERWIJS EN VOLWASSENENEDUCATIE

BVE

BVE-20010005 BVE Effectiviteit RMC-trajecten**Titel:**

Kans van slagen - Een verdiepende studie naar het rendement van vsv-trajecten en

Onderzoeksbureau:

SCO Kohnstammstituut

Type onderzoek:

doelmatigheidsonderzoek

Onderzoeksresultaat:

Uit het onderzoek blijkt dat hoewel elk van de afzonderlijke projecten redelijk succesvol was – de jongeren werden begeleid en geholpen en de uitstroomcijfers waren veelal positief – het (nog steeds) moeilijk is om de effecten op macroniveau vast te stellen: regionaal en landelijk namelijk lijkt de omvang van de problematiek ondanks alle inzet nauwelijks af te nemen. Ook is een adequate kosten/batenanalyse van de projecten door de uitermate ondoorzichtige kostenkant nauwelijks mogelijk. Wel heeft de bestrijding van schooluitval binnen de verschillende maatschappelijke terreinen (jeugdzorg, politie, welzijnswerk) een steeds hogere prioriteit gekregen, en worden ieders activiteiten meer op elkaar afgestemd en wordt er meer samengewerkt. Bouwstenen voor een succesvolle aanpak zijn:

multidisciplinaire zorgteams rond scholen, doorlopende trajectbegeleiding, opvang van niet-plaatsbare jongeren en individuele arbeidstraining en –toeleiding.

Is samen met de VSV-monitor 2002 in juni 2003 naar de TK worden gezonden.

Gebruik:

Ten behoeve van het landelijk beleid voortijdig schoolverlaten.

BVE-20010006 BVE monitor Impulsregeling beroepskolom 2001**Titel:**

Monitor Impulsregeling Beroepsonderwijskolom 2001, Cinop, mei 2003

Onderzoeksbureau:

CINOP

Type onderzoek:

monitoring

Onderzoeksresultaat:

Voor de regeling voor de ROC's was ruim 17 miljoen euro beschikbaar, en ging het om de volgende vier thema's: (a) intensiveren voorlichting/begeleiding deelnemers die doorstromen; (b) ontwikkelen gemeenschappelijke pedagogiek; (c) versterken programmatische aansluiting, en (d) versterken relatie met het bedrijfsleven, m.n. kwaliteit van de bpv. Voor de regeling voor de kenniscentra en het COLO was ruim 5 miljoen euro beschikbaar. De thema's waren hier: (a) ontwikkeling van gemeenschappelijke kaders in de aansluiting vmbo-mbo; (b) versterking van werkend leren, en (c) verbetering aansluiting structuren. In het algemeen blijkt dat de projecten en activiteiten aansluiten bij het beleid van de meeste instellingen, hetgeen de effectiviteit ervan verhoogt. Een verdere indicatie dat de impuls gelden gebruikt worden voor ontwikkelingen waarvoor de instellingen zich ook verantwoordelijk voelen, is de inzet van eigen middelen. Ook heeft de Impulsregeling sterk bijgedragen aan het stimuleren van samenwerking tussen de instellingen in de beroepskolom; de samenwerking met het bedrijfsleven blijft hierbij nog duidelijk achter. Het rapport benadrukt dat de meeste producten/diensten zich nog in de ontwikkelingsfase bevinden en dat de komende jaren de feitelijke implementatie in de onderwijspraktijk moet worden gerealiseerd. Ook blijkt dat de meeste aandacht zich heeft gericht op 'onderwijsinterne' kwesties; de gerichtheid op het regionale bedrijfsleven blijft vooralsnog achter.

Gebruik:

Het rapport wordt naar de Tweede Kamer gezonden, en zal worden gebruikt om prestatie-afspraken met het BVE-veld te maken.

BVE-20020009 BVE Verwante opleidingen mbo-hbo**Titel:**

De kwalitatieve effecten van de verwantschapsregeling, Regioplan, september 2003.

Onderzoeksbureau:

Regioplan

Type onderzoek:

ex post evaluatie

Onderzoeksresultaat:

Evaluatie - in opdracht van OCenW - van de verwantschapsregeling: een in 1998 van kracht geworden regeling die studenten met een mbo-diploma op niveau 4 recht geeft op een vrijstelling van 42 studiepunten in een verwantverklaarde opleiding op hbo-niveau. Uit de inventarisatie blijkt dat in het hbo bijna een kwart van de hbo-opleidingen wettelijk verwant is verklaard; in de bve-sector gaat het om 15% van alle opleidingen op niveau 4. Uit het kwalitatieve onderzoek blijkt dat er geen aanwijzingen zijn dat de verwantschapsregeling negatieve effecten heeft gehad op de kwaliteit van de opleidingen; eerder zijn de opleidingen aantrekkelijker geworden voor de studenten. De gevolgen voor de studeerbaarheid zijn minder eenduidig. Naar verluid zijn er grote verschillen wat betreft uitval, uitstroom en verblijfsduur van doorgestroomde mbo-ers tussen de verschillende opleidingen. Zo lijken in de sector Techniek de meeste doorgestroomde mbo-ers het heel goed te doen; bij de andere sectoren zijn de verschillen tussen de opleidingen groot. Uit de reacties van de studenten is niet op te maken dat de opleidingen te zwaar zijn geworden. Voor een beter inzicht in het effect van de verwantschapsregeling op de studeerbaarheid is echter een kwantitatief onderzoek naar rendement en verblijfsduur van doorgestroomde mbo-ers wenselijk. Afschaffing van de verwantschapsregeling zal voor de meeste opleidingen niet tot gevolg hebben dat zij de verkorte opleiding voor mbo-ers zullen stoppen. Daarvoor zien de meeste opleidingen te veel voordelen voor zowel de studenten als voor zichzelf.

Gebruik:

Op basis van het onderzoek zal worden bezien hoe met de verwantschapsregeling zal worden omgegaan.

BVE-20020011 BVE MBO niveau 2 als internationale startkwalificatie

Titel:

De waarde van de startkwalificatie, MGK.

Onderzoeksbureau:

Max Goote Kenniscentrum

Type onderzoek:

beschrijvend onderzoek

Onderzoeksresultaat:

Internationale vergelijking van programmaduur, -inhoud en –zwaarte werd uitgevoerd door de Universiteit Twente. Geconcludeerd werd dat basisberoepsopleidingen op niveau 2 redelijk tot goed vergelijkbaar zijn met driejarige programma's in andere landen (die internationaal als startkwalificatie worden erkend) en qua niveau beduidend hoger dan die van de tweejarige in andere landen (die niet als startkwalificatie gelden).

Vergelijking van de externe rendementen van niveau 2-opleidingen met naast-lagere en naast-hogere opleidingen in termen van doorstroom naar vervolgopleidingen, naar werk en beloning, zowel in Nederland als in internationaal perspectief, werd uitgevoerd door het ROA. Geconcludeerd wordt dat niveau 2-opleidingen goede kansen bieden op de arbeidsmarkt, en ook betere kansen dan opleidingen op een lager niveau. Hoe Nederlanders met een bepaald opleidingsniveau scoren op internationale tests zoals TIMMS en IALS, vergeleken met mensen uit landen met een gelijk opleidingsniveau, was de derde aanpak van het onderzoek, uitgevoerd door het MGK. Uit deze tests blijkt dat Nederlandse jongeren en volwassenen hoog scoren in vergelijking met veel andere landen. Een uitspraak over de startkwalificatie is bij deze vaardigheidsmetingen echter niet mogelijk omdat dit niveau niet apart wordt onderscheiden. De overall conclusie is dat de Nederlandse startkwalificatie een goede voorbereiding op de arbeidsmarkt vormt en de vergelijking met soortgelijke opleidingen in het buitenland goed kan doorstaan.

Gebruik:

De resultaten van het onderzoek worden geagendeerd in de OESO-werkgroep.

Het CBS is inmiddels begonnen om naar de gehanteerde onderwijsindeling te kijken.

BVE-20020013 BVE Evaluatie RMC-wet

Titel:

Werk in uitvoering: de evaluatie van de RMC-wet in 2003, SCO-Kohnstamm/Sardes, januari 2004.

Onderzoeksbureau:

SCO Kohnstammstituut

Type onderzoek:

ex post evaluatie

Onderzoeksresultaat:

Evaluatie-onderzoek in opdracht van OCW/BVE naar de effecten die de invoering van de RMC-wet (per 1-1-2002) heeft gehad op de sluitende aanpak van het voortijdig schoolverlaten. In het onderzoek wordt geconcludeerd dat de wet een belangrijke positieve invloed heeft gehad op de melding en registratie van voortijdige schoolverlaters (vsv'ers), met name bij de ROC's die eerder voor de groep van niet-leerplichtige vsv'ers geen verplichting kenden om deze aan te melden bij het regionale RMC-punt. Ook is men binnen de school meer alert op de problematiek, is er een betere controle op schoolverzuim, en zijn er meer contacten tussen leerplicht en school. In de regio's is het regionale netwerk van vsv nu vrijwel sluitend. Wel moet er nog het e.e.a. gebeuren om het goed te laten functioneren. Zo is er in veel regio's geen goed diagnostisch instrumentarium beschikbaar om de schoolverlater te adviseren over het beste vervolgtraject, zijn er onvoldoende trajecten op maat en is in veel gevallen sprake van onvoldoende trajectbegeleiding. Wel zien de respondenten in de wet een vehikel om hierin verbeteringen aan te brengen en men werkt daar ook aan. Ook is in de begroting van OCW voor de periode 2004-2008 voorzien in meer middelen voor trajectbegeleiding. Er is een duidelijk waarneembare invloed van de wet op het realiseren van goede bestuurlijke afspraken binnen de gemeenten en van regionaal beleid. In het onderzoek is ook gevraagd naar de kosten van het voortijdig schoolverlaten. Met de nodige voorzichtigheid bleek dat de kosten voor herstel van de schoolloopbaan binnen de onderwijssetting zijn het goedkoopst. Herstel van de schoolloopbaan middels buitenschoolse projecten zijn al gauw een factor 4 à 6 duurder. De kosten nemen toe naarmate de jongere ouder wordt. Ook zijn de kosten van multiprobleemjongeren groter.

Gebruik:

Het rapport zal met een beleidsreactie van de minister van Onderwijs naar de Tweede Kamer worden gezonden.

Tot die tijd is het rapport alleen voor intern gebruik.

BVE-20020021 BVE VSV-monitor 2002

Titel:

De uitkomsten van de RMC-analyse 2002 (VSV-monitor 2002)

Onderzoeksbureau:

ITS-Nijmegen

Type onderzoek:

monitoring

Onderzoeksresultaat:

Dit onderzoek gaat over het voortijdig schoolverlaten in het schooljaar 2001 – 2002. Als voortijdig schoolverlater (VSV-er) wordt gekenmerkt diegene die het onderwijs heeft verlaten en niet binnen twee maanden opnieuw ingeschreven is in het onderwijs en jonger is dan 23 jaar. De gegevens zijn gebaseerd op de regionale effectrapportages die door de RMC regio's in Nederland op 1 december 2002 werden ingediend bij het ministerie van OCenW.

Sardes meldt een forse stijging van het aantal nieuwe geregistreerde VSV-ers, van 47.100 in 2001 naar 70.500 in 2002. Dit lijkt een onverwacht grote stijging; maar is feitelijk alleen een stijging van het aantal VSV-ers dat wordt geregistreerd door de RMC's (als gevolg van de invoering van de RMC-wet op 1 januari 2002). Van de 48 RMC-regio's meldden 21 regio's een daling van het aantal VSV-ers. Het aantal "oude" VSV-ers (bij aanvang van het schooljaar 2001 – 2002) wordt geraamd op ongeveer 25 duizend.

Van het aantal nieuwe VSV-ers is ruim 55 procent afkomstig uit de Bve-sector. Een aantal andere "kenmerken" van de 70.500 VSV-ers zijn: 29 procent wordt herplaatst; 32 procent is van allochtone herkomst; 53 procent is van het mannelijk geslacht; 76 procent is 17 jaar of ouder. Ruim 20 duizend (ofwel 29 procent) VSV-ers worden herplaatst. Het percentage is aanzienlijk lager dan vorig jaar, toen van de 47.100 VSV-ers er 48 procent werd herplaatst. Regio's die wel meer VSV-ers wisten te herplaatsen schrijven hun succes toe aan bundeling van krachten met de samenwerkende partners, meer trajectbegeleiding, de beschikbaarheid van een loopbaanadviseur en een centrale RMC organisatie.

Gebruik:

Ten behoeve van het landelijk beleid voortijdig schoolverlaten.

BVE-20030002 BVE Evaluatie Leonardo project

Titel:

National Report of the Netherlands - Leonardo da Vinci II interim evaluation 2000-2002

Onderzoeksbureau:

EIM / IOO bv

Type onderzoek:

ex post evaluatie

Onderzoeksresultaat:

In de 1990-er jaren werd in toenemende mate het belang gezien van beroepsonderwijs voor de economische groei, de werkgelegenheid en de sociale cohesie. Reden waarom de EU in 1995 besloot tot de instelling van het Europees uitwisselingsprogramma Leonardo da Vinci, dat beoogt door uitwisseling van studenten en docenten een bijdrage te leveren aan de bevordering van het beroepsonderwijs. Na een eerste fase in de periode 1995 tot 1999 startte in 2000 de tweede fase van het programma, dat tot 2006 loopt. Afsproken werd om in 2003 een tussentijdse evaluatie van het programma uit te voeren, op basis waarvan de Europese Commissie eind 2003 een voorstel bekend zal maken voor de Europese onderwijsprogramma's na 2006. Uit de door het EIM in opdracht van OCenW/BVE uitgevoerde tussentijdse evaluatie blijkt dat de Nederlandse projecten alle voldoen aan de doelstellingen van het programma. De voor de toekenning van de programma's gehanteerde selectieprocedures dragen in belangrijke mate bij tot dit resultaat. Aan de mobiliteitsprojecten deden 2824 mbo-studenten mee, 156 jonge werkzoekenden, 615 mbo-docenten en 2367 hbo-studenten. De opgedane internationale ervaring heeft de competenties bij de deelnemers vergroot. Ook leidde de uitwisselingen tot nieuwe trainingsmethoden e.d. Aanbevolen wordt dan ook om de activiteiten in de mobiliteitsprogramma's voort te zetten. Belangrijk is echter dat de verspreiding van de opgedane kennis wordt versterkt. Het succes van het programma op de langere termijn zal met name hiervan afhangen.

Gebruik:

Op basis van de tussentijdse evaluatie zal de Europese Commissie eind 2003 een voorstel bekend zal maken voor de Europese onderwijsprogramma's na 2006.

BVE-20030004 BVE Evaluatie eindtermen maatschappij-oriëntatie

Titel:

Evaluatie eindtermen maatschappijoriëntatie, Regioplan, december 2003

Onderzoeksbureau:

Regioplan

Type onderzoek:

ex post evaluatie

Onderzoeksresultaat:

Evaluatieonderzoek in opdracht van OCW om te bezien of de huidige eindtermen maatschappijoriëntatie (MO) van het inburgeringsprogramma voor nieuwkomers voldoen. Centraal stond de vraag of de huidige eindtermen adequaat zijn, d.w.z. of de nieuwkomer door te voldoen aan de eindtermen voldoende kennis heeft verworven over de Nederlandse maatschappij en in staat is om deze kennis toe te passen. Aan het onderzoek hebben 83% van de ROC's meegedaan; de respons onder de docenten MO was 47%. Docenten en deskundigen waren van oordeel dat de inhoud van het vak MO inburgeraars voldoende redzaam maakt, met dien verstande dat voor laagopgeleiden de wijze waarop MO georganiseerd is tekortschiet, en voor hoger opgeleiden meer verdieping gewenst is.. De nieuwkomers zelf waren in grote mate tevreden met de huidige inhoud, en wordt het onderscheid tussen 'nice to know' en 'need to know' onderschreven. Wel vinden nieuwkomers 'need to know' onderwerpen als vrijwilligerswerk, vrije tijd en sociaal-culturele activiteiten weinig relevant; zij vinden informatie over verzekeringen, wonen en algemene rechten en plichten belangrijker. Ook moet de nadruk vooral liggen op onderwerpen als werk en inkomen en gezondheidszorg en onderwijs. Wel is er veel kritiek op de MO-profieltoets. De toets is te moeilijk voor laagopgeleiden, maar te makkelijk voor hoger opgeleiden. Ook vraagt MO gericht op sociale redzaamheid en MO gericht op burgerschap om andere vormen van toetsen dan de huidige toets. Niet alleen de kennis moet worden getoetst, maar ook de vaardigheden. Mogelijk kan hier de portfoliomethode worden gebruikt.

Gebruik:

In overleg met de minister van Venl zal worden bezien op welke punten de eindtermen MO voor de educatie moeten worden bijgesteld. De aanbeveling van dit rapport zullen daarbij worden betrokken. In het najaar 2004 zal de regeling met de bijgestelde eindtermen naar de Tweede Kamer worden gestuurd.

BVE-20030007 BVE Registratie en bestemming uitstroom schoolverlaters (RUBS) 2002**Titel:**

Schoolverlaters tussen onderwijs en arbeidsmarkt 2002, ROA, juli 2003.

Onderzoeksbureau:

ROA

Type onderzoek:

monitoring

Onderzoeksresultaat:

Jaarlijks onderzoek naar de uitstroom en bestemming van gediplomeerde schoolverlaters/afgestudeerden over de volle breedte van het Nederlandse onderwijsstelsel. Daarnaast wordt een typering gegeven van de arbeidsmarktpositie van de onderscheiden opleidingssectoren (werkloosheid, zoekduur, beloning, de mate waarin de gevonden baan aansluit bij de gevolgde opleiding, e.d.). De resultaten hebben betrekking op gediplomeerden 2000/2001, ongeveer anderhalf jaar na het voltooiën van de opleiding. De bestemming van de schoolverlaters zag er als volgt uit (tussen haakjes de uitkomsten van vorig jaar):

	<i>vervolgonderwijs</i>	<i>BBL</i>	<i>betaald werk</i>
MAVO	77% ¹ (76%)	9% (10%)	10% (10%)
HAVO	86% ² (85%)	2% (2%)	9% (10%)
VWO	94% ³ (94%)	1% (1%)	3% (4%)
VBO	51% (50%)	27% (20%)	18% (25%)
BOL-1/2	32% (28%)	15% (9%)	45% (56%)
BOL-3/4	42% (33%)	5% (2%)	50% (62%)

1 voornamelijk naar BOL-3/4, 3% (vorig jaar 10%) stroomt door naar het HAVO.

2 vooral het HBO (89%); 7% naar BOL-3/4.

3 vooral WO (3/4) en het HBO (1/4).

Van alle schoolverlaters was anderhalf jaar na het verlaten van de opleiding 3% werkloos; een percentage gelijk aan dat van het jaar 2001. Bij VBO-schoolverlaters was sprake van een daling van het percentage: van 6% (in 2001) naar 3%; bij HAVO- en VWO-schoolverlaters steeg het percentage van 5% naar 7%. Ook in het mbo was de economische tegenwind van 2002 voelbaar. Zo steeg het werkloosheidspercentage bij BOL-1/2 van 7% naar 8% (vooral sector landbouw), en bij BOL-3/4 van 2% naar 4% (alle sectoren m.u.v. landbouw).

De overige hoofdstukken van het rapport zijn thematisch van aard. In één hoofdstuk wordt de instroom in het mbo van schoolverlaters vbo en mavo vergeleken. Daarbij blijkt onder meer dat de omvang van de uitval in de vervolgopleiding voor vbo-schoolverlaters doorgaans niet slechter was dan voor mavo-schoolverlaters. Een tweede hoofdstuk gaat over de aansluiting tussen de behaalde kwalificaties en de gevonden functie voor schoolverlaters van het mbo. Het blijkt dat bijna een vierde van de gediplomeerde mbo'ers niet werkzaam is in een aansluitende functie. Voorts wordt aandacht besteed aan de redenen voor het niet meer werkzaam zijn in een aansluitende functie en aan de nadelige gevolgen daarvan voor de arbeidsmarktpositie. Het laatste themahoofdstuk is een aanvulling op het MGK-onderzoek naar de waardering van de Nederlandse startkwalificatie (BOL-2) in internationaal perspectief. Met behulp van de nieuwe RUBS-gegevens 2002 kon nu de waarde van de startkwalificatie onder minder gunstige arbeidsmarktperspectieven worden geanalyseerd. Het blijkt dat ook onder deze omstandigheden opleidingen op BOL-2 zich blijven onderscheiden van opleidingen van lagere niveaus. Ook werd het extern rendement van opleidingen per sector met elkaar vergeleken.

Gebruik:

Wordt op grote schaal daadwerkelijk gebruikt: door de studie- en beroepskeuze functionarissen van onderwijsinstellingen over de hele breedte van het onderwijsveld (m.u.v. po), daarnaast dient het als (landelijk) referentiepunt waartegen onderwijsinstellingen de eigen prestatie kunnen afzetten t.b.v. het instellingsbeleid (aanbod/inhoud).

BVE-20030008 BVE Project onderwijs-arbeidersmarkt (POA) 2003**Titel:**

De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2008, ROA, november 2003

Onderzoeksbureau:

ROA

Type onderzoek:

monitoring

Onderzoeksresultaat:

Het is de zevende uitgave van het tweejaarlijkse overzicht dat het ROA maakt van de verwachte ontwikkelingen van de arbeidsmarktsituatie naar opleiding en beroep op de middellange termijn. Tot 2008 wordt jaarlijks een werkgelegenheidsgroei van 0.2% verwacht. Dit is beduidend lager dan de 2.2% in de afgelopen periode. De arbeidsmarktuitstroom zal – door de vergrijzing - naar verwachting toenemen van jaarlijks 3.4% in de afgelopen periode tot 4.2% in de komende periode. Jaarlijks wordt een instroom van schoolverlaters op de arbeidsmarkt verwacht van 4.1% (vergelijkbaar met de afgelopen periode). Voor opleidingen in de sector natuur en techniek worden goede perspectieven voor afgestudeerden verwacht op zowel mbo-, hbo- als wo-niveau. Voor mbo-opleidingen dienstverlening en gezondheidszorg zijn de arbeidsmarktperspectieven gemiddeld redelijk, waarbij opleidingen met een meer medisch karakter, zoals mbo apothekersassistent, mbo verpleeg-kunde, mbo gezondheidstechniek en mbo beweging en therapie een goed tot zeer goed perspectief hebben, terwijl bijv. voor mbo sociaal-pedagogisch en welzijn een slecht arbeidsmarktperspectief wordt verwacht. Voor economische opleidingen van het mbo zijn de arbeidsmarktperspectieven over het algemeen matig. Voor mbo ict, mbo facilitaire dienstverlening en mbo verzekeringswezen zijn de perspectieven slecht. Dit komt vooral door de grote instroom op de arbeidsmarkt als gevolg van de grote populariteit van deze opleidingen in de afgelopen jaren. Overigens zijn de perspectieven voor hbo en wo informatica wel goed. Naar beroep worden knelpunten in de personeelsvoorziening verwacht voor de pedagogische beroepen (hoge vervangingsvraag/lage arbeidsmarktinstroom afgestudeerden) en de medische en paramedische beroepen (beroepsspecifieke opleidingseisen, waardoor substitutiemogelijkheden gering zijn). Voor de technische en industrieberoepen worden grote knelpunten verwacht voor laboranten, technische analisten, natuurwetenschappers, elektrotechnici en weg- en waterbouwkundigen. Voor de wat lagere beroepsgroepen als productiemedewerkers, bouwvakkers, metaalarbeiders en mechanische operators worden geen knelpunten verwacht. Knelpunten worden ook verwacht bij de openbare orde- en veiligheidsberoepen. De laatste twee hoofdstukken van het rapport zijn thema-hoofdstukken: (i) omvang, ontwikkeling en betekenis van uitgesteld leren, en (ii) de onderkant van de arbeidsmarkt.

Gebruik:

Wordt op grote schaal gebruikt: door leerlingen/studenten voor studie en beroepskeuze, dekanen onderwijsinstellingen, Akademies Mens Arbeid, LDC, bve in relatie tot o.m. erkenning van beroepsonderwijsopleidingen en de adviezen van de ACOA (AdviesCommissie Onderwijs Arbeidsmarkt, in relatie tot CREBO); hbo t.b.v. de Keuzegids. De resultaten worden ook gebruikt bij de beoordeling van de aanmelding van nieuwe opleidingen voor het CREBO.

BVE-20030010 BVE Arbeidsmarktbarometer 2002-2003**Titel:****Onderzoeksbureau:**

Regioplan

Type onderzoek:

monitoring

Onderzoeksresultaat:

Met de arbeidsmarktbarometer wordt een beeld geschetst van de omvang van de vraag naar docenten, managementpersoneel en ondersteunend personeel in de BVE-sector. Door regioplan wordt per kwartaal een onderzoek gedaan en eenmaal per jaar en belronde in september. Per functiecategorie wordt per kwartaal en over het gehele jaar de arbeidsmarktontwikkeling zichtbaar gemaakt. Het aantal vacatures, de vervulde en niet vervulde vacatures in de vakgebieden/opleidingssectoren wordt gemeten. Tevens wordt gevraagd naar de reden van uitstroom en of de vacatures als moeilijk vervulbaar gekenmerkt dienen te worden. Uit de resultaten van het onderzoek wordt duidelijk voor welke functiecategorie en in welke opleidingssectoren de intensiteit van de vacatures en waar ze het moeilijkst zijn te vervullen. Door het aantal onvervulde vacatures te relateren aan het aantal fte's voor de desbetreffende functiecategorie in de sector wordt de vacatureintensiteit berekend. Ook wordt per opleidingssector voor leraren, de vacature ontwikkeling gemeten zodat zichtbaar wordt in welke sector de

vacatureproblematiek het sterkst is. Daarnaast worden de vacature-ontwikkeling voor managementfuncties en onderwijsondersteuend personeel onderzocht. De jaarresultaten voor de BVE sector worden verwerkt in de jaarlijks bij de begroting te verschijnen nota Werken in het onderwijs.

Gebruik:

Uitsluitend intern, t.b.v. verdere beleidsontwikkeling in het kader van Integraal Personeelsbeleid.

BVE-20030012 BVE Meting kwalificatiewinst uitvoeringsjaar 2003

Titel:

Kwalificatiewinst in de beroepsonderwijskolom. Eerste vervolgmeting: prestaties 2001. Stoas, januari 2004.

Onderzoeksbureau:

Stoas Groep

Type onderzoek:

cohortonderzoek

Onderzoeksresultaat:

Met het inzetten van impulsmiddelen wordt beoogd de kwalificatiewinst in de beroepskolom (vmbo, mbo en hbo) te vergroten. De indicatoren zijn slaagkans (de kans dat een leerling die zich inschrijft daadwerkelijk met een diploma vertrekt), verblijfsduur (het aantal jaren dat het duurt om een diploma te behalen of dat een voortijdige schoolverlater nodig heeft om uit te stromen), rendement (het produkt van de slaagkans en verblijfsduur) en de doorstroomkans (de kans om met een diploma door te stromen naar een vervolgopleiding in het beroepsonderwijs). De indicatoren zijn uitgedrukt in getallen tussen 0 en 1. Dit rapport beschrijft de resultaten over 2001.

Voor het mbo is het lastig de slaagkans eenduidig te berekenen. Lang niet alle mbo-deelnemers stromen in het eerste leerjaar in (er is veel zij-instroom), en lang niet alle mbo-deelnemers komen rechtstreeks van het mavo/vbo/ivbo. Dat (en het feit dat er geen cohort-gegevens beschikbaar zijn) betekent dat er voor de berekening van de slaagkans reconstructies van de cohorten moeten worden gemaakt. Het Stoas komt met haar berekeningsmethode op een slaagkans voor een mbo-deelnemer 0,55% in 2001 (variërend van 0,21% voor mbo niveau1 tot 0,75% voor niveau 4. De verblijfsduur in de verschillende opleidingsniveaus in het mbo geeft een wisselend beeld te zien. De gemiddelde verblijfsduur van gediplomeerde mbo-ers ligt dicht bij de normatieve verblijfsduur, maar er is een grote variantie. De verblijfsduur van niet-gediplomeerden is gemiddeld zo'n 60% van de normatieve verblijfsduur. Niet-gediplomeerden krijgen dus nog wel wat mee, zo mag worden verondersteld.

De doorstroom van mavo/vbo/ivbo naar mbo bedraagt 73% (de relatief lage doorstroom vanuit het ivbo – 51% - drukt hier de totale doorstroom). Het doorstroompercentage van mbo-4 (bol-4) naar hbo is met 44% in 2001 iets gedaald t.o.v. 2000 (44%). Deels heeft dit in ieder geval te maken met de grote stijging van het aantal mbo-gediplomeerden dat hier in de noemer optreedt.

Gebruik:

Ten behoeve van de monitoring van de kwalificatiewinst, d.w.z. een verbeterd intern rendement (meer geslaagden) en een verhoogde doorstroom, binnen de beroepsopleidingskolom vmbo-mbo-hbo.

BVE-20030014 BVE Ontwerpstudie deelnemerssite BVE

Titel:

(1) Vooronderzoek BVE-site, Deloitte&Touche, maart 2003. (2) Kiezen voor kwaliteit in het MBO, NIPO Consult, maart 2003.

Onderzoeksbureau:

Deloitte & Touche

Type onderzoek:

beschrijvend onderzoek

Onderzoeksresultaat:

Op basis van een inventarisatie van de behoeften van de informatiegebruikers en interviews met de marktpartijen kwam het NIPO tot de slotsom dat de ontsluiting van de deelnemersinformatie het beste kan geschieden in een meer uitgebreide webomgeving op basis van een database. Een database biedt de mogelijkheid om deelinformatie van meerdere aanbieders met elkaar te verbinden, waardoor een deelnemer in één oogopslag kan zien wat een opleiding inhoudt, welk perspectief de opleiding op de arbeidsmarkt biedt en welke leerroutes mogelijk zijn. Deze meerwaarde wordt niet verkregen met een website met alleen een routefunctie, waarbij de gebruiker zelf alle verschillende soorten informatie (over arbeidsmarkt, opleiding, regio, vervolgopleidingen) aan elkaar moet relateren. De verwachting is dat zo'n site door deelnemers weinig zal worden gebruikt. Ook voor marktpartijen biedt zo'n site geen

toegevoegde waarde.

Deloitte & Touche komen in hun rapport tot vier mogelijkheden om een site op te zetten: (a) het completeren van een bestaande (niet-) commerciële website in de BVE-sector; (b) het opzetten van een nieuwe niet-commerciële site (zoals bijv. het creëren van een bve-startpagina.nl of een OCenW-site voor de BVE-sector; (c) het opzetten van een commerciële site (een overkoepelende landelijk site om de markt transparanter en objectiever te maken), en (d) het – door OCenW op afstand - bevorderen van samenwerking tussen een niet-commerciële instelling en een commerciële partij. De laatste optie komt als meest aantrekkelijke oplossingsrichting naar voren. Een verdiepingslag voor het uitwerken van deze oplossingsrichting is echter noodzakelijk (o.a. financiële en economische haalbaarheid). Het verbreden van de doelstelling richting MinEZ en MinSZW in het kader van de Kenniseconomie 2004 kan het financiële draagvlak van het project verbreden.

Gebruik:

Bve Raad, Job en Paepon hebben in een advies over deze rapportages hun voorkeur uitgesproken voor het databasemodel van het Nipo. Ook OCenW heeft de voorkeur voor dit model. Dit model zal dan ook verder worden uitgewerkt.

BVE-20030015 BVE Loopbaanoriëntatie en -begeleiding in de BVE-sector

Titel:

Loopbaanoriëntatie en -begeleiding in de BVE-sector - Over de beschikbaarheid en wenselijkheid van kwaliteitsindicatoren en een kwaliteitsstandaard of -keurmerk, Cinop, maart 2003.

Onderzoeksbureau:

CINOP

Type onderzoek:

beschrijvend onderzoek

Onderzoeksresultaat:

In het rapport wordt een overzicht gegeven van de nationaal en internationaal beschikbare indicatoren en keurmerken. T.a.v. de indicatoren wordt geconcludeerd dat deze binnen de onderwijsinstelling handig kunnen zijn voor de bewustwording, maar onvoldoende zijn als handvat/stimulans bij innovatie. Lob moet ook niet los worden gezien; het behoort een onderdeel te zijn van de integrale kwaliteitszorg van het onderwijs.

Het in Nederland invoeren van een keurmerk wordt door sleutelfiguren in het veld niet wenselijk geacht. Er worden duidelijke vraagtekens geplaatst bij de effectiviteit ervan: het is alleen een momentopname of aan bepaalde basismaten wordt voldaan. Vaak inspireert een keurmerk alleen tot 'window dressing', zonder dat er in de praktijk iets verandert. Bovendien is een van boven af opgelegd keurmerk in tegenspraak met de huidige besturingsfilosofie van deregulering en decentralisatie. Wel onderkennen allen de noodzaak tot een kwaliteitsimpuls van de lob binnen de roc's en de beroepskolom. De verantwoordelijkheid hiervoor kan niet uitsluitend bij de instellingen worden gelegd; ook de overheid vervult daarin een zelfstandige taak. Het rapport bevat daartoe een aantal aanbevelingen. Eveneens kan de beoordeling van de kwaliteitsverbetering niet alleen via zelfevaluatie aan de instellingen worden overgelaten. Er is een externe kwaliteitscontrole nodig en in het toezichtskader BVE kan de Inspectie een waardevolle bijdrage gaan leveren.

Gebruik:

Ten behoeve van het te voeren beleid m.b.t. de loopbaanoriëntatie en -begeleiding in de BVE-sector.

BVE-20030030 BVE Verkenning toekomst beroepsonderwijs

Titel:

Zin in de toekomst, loskomen van het verleden - verkenning toekomst beroepsonderwijs, MGK/Cinop, juni 2003.

Onderzoeksbureau:

CINOP

Type onderzoek:

strategisch / verkennend

Onderzoeksresultaat:

Als onderzoeksopzet werd gekozen voor een mix aan e-mail interviews en werkplaatsbijeenkomsten met uiteenlopende groepen betrokkenen bij het beroepsonderwijs gekozen. Dit heeft een rijkdom aan materiaal opgeleverd, op basis waarvan de opstellers van het rapport een aantal agendapunten voor het strategisch debat over de toekomst van het beroepsonderwijs geformuleerd. Het eerste agendapunt betreft de door (a) de opkomst van de kenniseconomie; (b) de groeiende heterogeniteit van de bevolking; (c)

de beschikbaarheid van nieuwe leerconcepten, en (d) het bestrijden van uitval breed onderschreven noodzaak van innovatie van het beroepsonderwijs. Het centraal stellen van de loopbaan van de deelnemer roept de vragen op wat dit voor de onderwijsinstelling en voor de identiteit als 'beroeps'-onderwijs betekent. Hoe uitval, dat unaniem als prangend probleem wordt gezien, moet worden aangepakt, en hoe het beroepsonderwijs van zijn schotten kan worden ontdaan zijn de volgende agendapunten. Ook de kwestie van het open of gesloten bestel, met zaken als de ordening, de spelregels voor competitie en samenwerking, de rol van de overheid, en de macrodoelmatigheid, zal moeten worden besproken. 'Zijn instellingen en overheid wel voldoende voorbereid op maatschappelijk ondernemerschap en een meer competitieve omgeving?' en 'Hoe belangrijk wordt Europa?' completeren aldus de verkenning de agenda voor het strategisch debat over de toekomst van het beroepsonderwijs.

Gebruik:

Ten behoeve van de totstandkoming van Koers BVE 2, de beleidsnota van de minister van Onderwijs voor de BVE-sector.

Lopende onderzoeken

BVE	Nummer	Onderzoeksnaam	Type onderzoek	Beleidsthema
	BVE-20040008	Project Onderwijs-Arbeidsmarkt (POA) 2004	monitoring	onderwijs & arbeidsmarkt
	BVE-20040009	Effectiviteit belastingaftrek scholing	ex post evaluatie	bekostiging / financieel
	BVE-20040012	Arbeidsmarktbarometer 2003-2004	monitoring	personeel

Voorgenomen onderzoeken 2004

BVE	Nummer	Onderzoeksnaam	Type onderzoek	Beleidsthema
	BVE-20030006	Evaluatie toezichtskader Inspectie (WOT)	ex post evaluatie	proces en kwaliteit
	BVE-20040002	Vervolgonderzoek competentieprofielen	strategisch / verkennend	personeel
	BVE-20040003	Registratie en bestemming uitstroom schoolverlaters bve (RUBS)	monitoring	onderwijs & arbeidsmarkt
	BVE-20040004	Evaluatie rente-arrangement ROC Flevoland	ex post evaluatie	bekostiging / financieel
	BVE-20040005	Evaluatie mbo-bekostiging	ex post evaluatie	bekostiging / financieel
	BVE-20040006	Kennisverspreiding MKB	beschrijvend onderzoek	school en omgeving
	BVE-20040007	Bevorderen ondernemerschap	beschrijvend onderzoek	school en omgeving
	BVE-20040010	Monitor deelnemersinformatie BVE (vervolg)	monitoring	determinanten van deelname
	BVE-20040011	Max Goote Kenniscentrum	aangestuurde externe programma's	aangestuurde externe programma's

HBO

HBO-20030016	HBO	Evaluatie herstructurering kunstonderwijs
---------------------	------------	--

Titel:

Beleidsonderzoek Kunstonderwijs

Onderzoeksbureau:

Expertise Centrum

Type onderzoek:

ex post evaluatie

Onderzoeksresultaat:

- . onderwijskundige kwaliteit: het herstructureringsproces heeft een positief effect gehad op de onderwijskundige kwaliteit.
 - . bedrijfseconomische stabiliteit: het proces heeft eerst geen positief effect bereikt maar later na de nodige discussie feitelijk wel in de vorm van een nieuw bekostigingsmodel.
 - . bestuurlijke samenwerking: het proces heeft een klein positief effect gehad op de samenwerking tussen instellingen via vergroting van de externe oriëntatie op stelselniveaus, afspraken van instellingen met gemeenten en culturele instellingen en onderling.
- Gebruik: aanbevelingen van de onderzoekers:**
- . het werken aan sturingsparadigma kan uitkomst bieden bij het vergroten van draagvlak voor problemen en oplossingen.
 - . het verdient aanbeveling te werken aan wederzijdse begrip tussen OCW en veld. In het onderzoek valt op dat beelden over interventies sterk verschillen tussen OCW en veld.

HBO-20030021	HBO	Evaluatie regeling Internationale structurele samenwerking/consortiaforming
---------------------	------------	--

Titel:

Evaluatie regeling stimulering van internationale samenwerking van hogescholen 1997-2000

Onderzoeksbureau:**Type onderzoek:**

ex post evaluatie

Onderzoeksresultaat:

- . de meeste projectactiviteiten zijn uitgevoerd en afgerond. Er was weliswaar onvoldoende enthousiasme voor deze activiteiten.
 - . de projecten hebben wel bijgedragen aan de doelomschrijvingen uit de subsidieregelingen: een bijdrage aan de opbouw van nieuwe sociaal-economische en culturele relaties en bedrijvigheid en het bevorderen van de internationale context voor studenten.
 - . de projecten hebben de bilaterale internationale samenwerkingsrelaties van de hogescholen wel versterkt maar dit heeft niet geleid tot een opbouw van internationale structurele netwerken van hogescholen met instellingen in Europa.
- Gebruik:** voor verder beleidsontwikkeling.
- Gebruik:** Voor verder beleidsontwikkeling.

HBO/WO

HBO/WO-20020006	HBO/WO	Bachelor-Master monitor
------------------------	---------------	--------------------------------

Titel:

BaMa Transitie

Onderzoeksbureau:

IOWO

Type onderzoek:

monitoring

Onderzoeksresultaat:

1. binnen het wo is er sprake van een gefaseerd doorgevoerde stelselwijziging met relatief grote veranderingen in inhoud en proces van het onderwijs. Opvallend is dat de inmeeging van het centrale niveau zich veelal beperkt heeft tot randvoorwaardelijke zaken en de aandacht geleidelijk is verschoven naar het decentrale niveau. Op decentraal niveau worden m.n. meer inhoudelijke aspecten als inhoud, vrijstelling en examens aangepakt (typerend voor wo).
2. binnen het hbo is er sprake van een integraal ingevoerde stelselwijziging met zeer beperkte veranderingen in inhoud en proces van het onderwijs. Het nadenken over de invoering van het BaMa stelsel en de vertaling in de gevolgen voor het onderwijs aan de instelling vooral een

managementaangelegenheid. Op decentraal niveau blijkt de invoering bij zowel de docenten als studenten nauwelijks te leven. Mogelijk hangt dit samen met de relatief geringe voorlichting in het hbo. Of de invoering ook leidt tot een betere erkenning van het Nederlands hoger onderwijs in het buitenland is onduidelijk. De huidige monitor levert signalen dat men dit op opleidings- en instellingsniveau wel veracht, maar tegelijkertijd ziet men dat de veranderingen op dit terrein vooral betrekking hebben op randvoorwaardelijke zaken zoals invoering van ECTS en het engelstalig diplomasupplement. Nader onderzoek naar dit onderwerp, ook omdat het nederlands stelsel op een aantal punten afwijkt van de ons omringende landen ligt voor de hand.

Gebruik:

HBO/WO-2002007 HBO/WO Sterkte/Zwakte-analyse internationale positionering ho

Titel:

kern van de kenniseconomie

Onderzoeksbureau:

EIM / IOO bv

Type onderzoek:

beschrijvend onderzoek

Onderzoeksresultaat:

De sterke punten van het Ned. Ho voor een internationale student zijn:

- . prijs-kwaliteitverhouding is goed, homogene kwaliteit (m.u.v. kunstonderwijs)
- . onderwijsmethoden en aandacht voor didactiek goed
- . veel engelstaligheid, m.n. in de masteropleidingen en kunstopleidingen.

De sterkepunten voor het internationale bedrijfsleven:

- . goede vaardigheden in het Engels
- . goede werkmentaliteit van afgestudeerden
- . onderwijs van goede kwaliteit

De zwakte punten voor de internationale student:

- . geen echte wereldtop en geen beurzenstelsel ontwikkeld voor getalenteerde maar niet draagkrachtige student

- . visumprocedures zijn duur en omslachtig

- . m.n. in het hbo zijn nog veel Nederlandstalige opleidingen die de toegang voor niet-Nederlanders vrijwel uitsluiten

De zwakke punten voor het bedrijfsleven:

- . lage aantallen studenten en afgestudeerden in de betavakken
- . de naam van de onderwijsinstelling zegt vaak weinig tot niets over de kwaliteit van de afgestudeerden.
- . geen selectie aan de poort, dus geen informatie waar de echte toppers (dure) worden opgeleid en waar de tweederangs afgestudeerden vandaan komen.

Op opleidingsniveau zijn de sterke punten waar te nemen als het gaat over een goede kwaliteitszorg en de aandacht dat het wo-onderwijs krijgt. Niet alleen focus op onderzoek.

Als zwakke punten werden genoemd: de immobiliteit van hoogleren, kwaliteitsverschillen worden niet altijd erkend, in hbo-opleidingen CT en CE is weinig internationalisering merkbaar.

Top van het wetenschappelijk personeel weinig internationaal en echte wereldtopinstellingen zijn nauwelijks aanwezig.

Rijksuitgaven voor hoger onderwijs zijn relatief laag, weinig private inkomsten en middelen worden over veel instellingen verdeeld.

Gebruik:

Input voor het HOOP 2004

HBO/WO-20020010 HBO/WO Publiek en privaat rendement ho

Titel:

De maatschappelijke betekenis van het hoger onderwijs: een vooronderzoek naar niet-markteffecten

Onderzoeksbureau:

SEOR b.v.

Type onderzoek:

strategisch / verkennend

Onderzoeksresultaat:

Dit onderzoek betreft een literatuur onderzoek naar wat er bekend is over maatschappelijke effecten van hoger onderwijs en welk onderzoekingen eventuele lacunes in de kennis zouden kunnen verhelpen.

Resultaten uit literatuur analyse

Inkomensverdeling: Een scheve inkomensverdeling zou een negatieve invloed kunnen hebben op het welzijn, omdat er wrijvingen ontstaan die samenwerking bemoeilijken. Maar ook een sterk gelijkmatige verdeling zou initiatief kunnen beperken en daarmee negatieve werking hebben.

Technologie en innovatie: Hoger opgeleiden zijn meer dan lager opgeleiden betrokken bij ontwikkelen en verspreiden, maar ook toepassen van innovaties (ook in niet-technologische zin).

Sociaal kapitaal: Definitie van sociaal kapitaal is nog onderwerp van discussie en meting gebeurt onder andere door enquête met de vraag of 'de meeste mensen te vertrouwen zijn', maar ook door lidmaatschappen van verenigingen, politieke partijen, opkomst bij stemmen en hoeveelheid vrijwilligerswerk.

Integratie van allochtonen: Er is geen literatuur gevonden over of de mate van integratie binnen bijvoorbeeld verschillende landen positief samenhangt met economische prestatie-indicatoren.

Ondernemerschap: Ondernemerschap geeft een gemengd beeld te zien. Het blijkt lastig aan te tonen dat ondernemerschap positief samenhangt met welvaart en welzijn. De armste landen hebben grootste aandeel zelfstandigen.

Gezondheid: Verschillende indicatoren (gezondheidsbeleving, sterftcijfers, medische consumptie) correleren positief met hoger opgeleiden. Ook na correctie voor inkomen, woonsituatie etc blijkt hoger onderwijs significant hoger te scoren.

Criminaliteit: Criminaliteit moet in dit verband gescheiden worden in daderschap en slachtofferschap. Ook hier is niet veel bekend en richt onderzoek zich meer op sociaal-economische status wat natuurlijk wel verband houdt met opleiding. Maar zeker is dat onder gevangenen (in USA) opleidingsniveau lager ligt dan onder niet-gevangenen.

Huishoudelijke productie inclusief milieugedrag: Hier wordt bedoeld 'productie' in brede zin, namelijk alles buiten de werksituatie, van het daadwerkelijke huishouden tot planning gezinsgrootte, van opvoeding van de kinderen tot efficiënt inkoopgedrag, van vakantie tot milieubesparing. Bij veel zaken is verband aangetoond met hogere opleiding en is effect op welvaart positief, maar niet altijd.

Mogelijkheden voor onderzoek

Er is nog betrekkelijk weinig bekend over niet-markteffecten van hoger onderwijs. Wat erover bekend is suggereert dat deze effecten wel van groot belang kunnen zijn. Aannemelijk is dat individuen bij de keuze van hun onderwijsdeelname slechts een deel van deze baten in beschouwing nemen, omdat deze zich onttrekken aan de waarneming en deels ten goede komen aan anderen.

Gebruik:

Eventueel doen van verder onderzoek voor beleid.

HBO/WO-20030018 HBO/WO Onderzoek prijs per student in het hbo en het wo

Titel:

Kosten per student (methodologie, schattingen en een internationale vergelijking)

Onderzoeksbureau:

CHEPS

Type onderzoek:

doelmatigheidsonderzoek

Onderzoeksresultaat:

CHEPS heeft in opdracht van OCW onderzocht wat universiteiten en hogescholen in de periode 1996-2001 uitgaven aan het onderwijs. De opdracht was niet uit te zoeken wat het kost om een student op te leiden, omdat deze vraag niet objectief is te beantwoorden. Bij het hbo zijn de opleidingen in 5 clusters ingedeeld en is vervolgens per cluster de onderwijsuitgaven per student berekend. Het wo is ingedeeld in 3 clusters en hiervoor zijn ook de onderwijsuitgaven per student berekend. Ook is er een gemiddeld berekening voor de onderwijsuitgaven per student gemaakt. Voor het wo is de berekening exclusief de academische ziekenhuizen opgenomen, maar inclusief de medische faculteiten vanwege problemen met het cijfermateriaal. Uit het onderzoek blijkt duidelijk dat instellingen vrij zijn om eigen keuzes te maken inclusief de keuze om geld over te hevelen van de ene naar de andere opleiding of van onderzoek naar onderwijs.

Gebruik:

ontwikkeling beleid

WO

WO-20020034 WO evaluatie universitaire lerarenopleidingen

Titel:

Onderwijsvisitatie en onderzoeksbeoordeling van de Universitaire lerarenopleidingen

Onderzoeksbureau:

Type onderzoek:

ex post evaluatie

Onderzoeksresultaat:

Integraal onderdeel hiervan is de tussenevaluatie ULO-convenant 1998. Aandachtspunten waren:

- deelname, uitstroom, rendement
- inbedding ulo in doctoraalopleiding
- invoeringsproces ulo-vernieuwingsplannen
- overleg met vo en de resultaten daarvan
- begeleiding ulo-studenten
- ontwikkelingen in het kader van BaMa
- begeleiding ulo-studenten

Gebruik:

Aan instellingen
Eventueel nog maatregelen aan te verbinden

WO-20020036 WO IHS bestuurlijke verankering

Titel:

Penvoerders IHS

Onderzoeksbureau:

EIM / IOO bv

Type onderzoek:

organisatie

Onderzoeksresultaat:

Met welke van de twee mogelijke penvoerders kan IHS het beste gaan samenwerken.

EUR en WUR

Van beide zijn voor- en nadelen geïnventariseerd.

Gebruik:

De onderzoeksvraag is beantwoord en besluitvorming vindt plaats.

WO-20030023 WO literatuuronderzoek efficiency studies

Titel:

What we know about the efficiency of higher education institutions: The best evidence

Onderzoeksbureau:

CHEPS

Type onderzoek:

doelmatigheidsonderzoek

Onderzoeksresultaat:

1. Op basis van het beschikbare materiaal is het niet mogelijk uitspraken te doen over de relatieve doelmatigheid van instellingen in het ene land t.o.v. Die in een ander land

2. Moeilijkheden met input-outputmeting, in het bijzonder de kwaliteit ervan, maken het vrijwel onmogelijk om iets te zeggen over de relatieve doelmatigheid van instellingen binnen een gegeven land.

3. De onderzoeken waar in deze vergelijking naar is gekeken leren niets over de oorzaken van grotere of kleinere doelmatigheid.

4. Hieruit volgt dat er voor moet worden gewaakt om beleid gericht op doelmatigheids-vergroting te baseren op onderzoek.

Gebruik:

Voor interne beleidsvorming

WO-20030029 WO Simulatie vraagfinanciering voortzetting

Titel:

Simulatieonderzoek vraagfinanciering

Onderzoeksbureau:

Type onderzoek:

ex ante evaluatie

Onderzoeksresultaat:

De belangrijkste bevindingen zijn dat er uit dit onderzoek geen harde conclusies zijn te trekken gezien de beperkte omvang van het aantal uitgevoerde simulaties en dat de invoering van de BaMa-structuur de universiteiten al met grote onzekerheid confronteert, hetgeen zowel kansen als belemmeringen voor de effectieve invoering van vraagfinanciering met zich brengt.

Gebruik:

Verder beleid op het gebied van vraagsturing zullen in samenhang worden bezien met de resultaten van het lopende MKB-voucher experiment in het hbo.

Niet uitsluitend voor intern gebruik.

WO-20030030 WO Contraexpertise Virtueel Clearing House

Titel:

Contra expertise Businessplan VCH

Onderzoeksbureau:

Type onderzoek:

beschrijvend onderzoek

Onderzoeksresultaat:

Het ontwikkelen van een VCH zal een positieve impuls geven aan het vernieuwen van de gegevenshuishouding in de sector ho. Het businessplan VCH wordt op hoofdlijnen ondersteund door de ho-instellingen, de hbo-raad, de VSNU en de IBG.

Gebruik:

Input voor beleid.

WO-20030032 WO Evaluatie SURF educatief

Titel:

Evaluatie SURF Educatiefonds

Onderzoeksbureau:

Type onderzoek:

ex post evaluatie

Onderzoeksresultaat:

1. SURF heeft de doelstellingen van het programma gerealiseerd. SURF hanteert een zorgvuldige procedure voor selectie en begeleiding van projecten, waarin hoge eisen worden gesteld. Eisen worden gesteld aan het hele traject, t/m uitvoering en implementatie. Er is veel aandacht voor disseminatie van kennis en ervaringen.
2. Over de impact van het programma op de vernieuwing van het onderwijs zijn nog geen stellige uitspraken te doen. Er is door het SURFprogramma meer besef en kennis ontstaan bij de instellingen over de mogelijkheden van ict voor het onderwijs. Maar docenten zijn nog weinig betrokken bij het ontwerp van projecten. Projecten zijn niet ingebed in samenhangende visie van de instelling op het onderwijs. In het nieuwe meerjarenprogramma is meer aandacht voor een geïntegreerde aanpak van onderwijsvernieuwing.
3. Over het effect op de samenwerking tussen instellingen, een van de doelstellingen van het programma, wordt wisselend geoordeeld.

Aanbevelingen van de onderzoekers:

1. OCW moet instellingen stimuleren om beleidsvisie te ontwikkelen
2. het hebben van een beleidsvisie is voorwaarde voor toekenning van projectsubsidie
3. OCW moet subsidiearrangementen vereenvoudigen
4. samenwerking tussen SURF en DU inzake ESP is positief maar heb ook aandacht voor onduidelijkheden

Gebruik:

Voor toekomstig beleidsontwikkeling ICT en onderwijs.

WO-20040010 WO Regulering opleidingen aanbod

Titel:

Regulating the programme supply

Onderzoeksbureau:

CHEPS

Type onderzoek:

strategisch / verkennend

Onderzoeksresultaat:

De vergelijking tussen Schotland, vlaanderen, Denemarken, Australie, Finland en de Nederlandse situatie levert op:

1. drie soorten arrangementen naar de mate van overheidsbemoeyenis met het opleidingsaanbod.
2. macrodoelmatigheid en transparantie is alleen een punt in Vlaanderen.
3. gemeenschappelijke elementen zijn het classificeren van aanbod en instellen van kwaliteitszorgsystemen
4. in het algemeen geen discussies over de regulering van opleidingsaanbod, waarbij wel de opmerking dat recent hervormingen zijn doorgevoerd (o.a. in reactie op Bologna verklaring). Effecten van die hervormingen zijn nog niet zichtbaar.
5. in een aantal landen worden door de overheid instrumenten ingezet, die indirect consequenties hebben

voor het gedrag van de instellingen mbt het opleidingsaanbod. Deze instrumenten zijn voornamelijk financieel van karakter.

Gebruik:

Input voor HOOP 2004

HO

HO-20040011 HO Evaluatie verwantschapsregeling

Titel:

De kwalitatieve effecten van de verwantschapsregeling.

Onderzoeksbureau:

Regioplan

Type onderzoek:

strategisch / verkennend

Onderzoeksresultaat:

: In het onderzoek zijn kwalitatieve aspecten van de invoering van de verwantschapsregeling onderzocht. In de meeste opleidingen die verwant zijn verklaard, is de verkorting van het programma zonder problemen verlopen. Als belangrijkste knelpunt wordt gezien dat er niet nader geselecteerd kan worden onder de toegangsgerechtigde studenten. Wellicht heeft een en ander te maken met het feit dat bij die opleidingen voordien al veel met vrijstellingen voor de betrokken mbo-opgeleiden werd gewerkt. Vastgesteld werd overigens ook dat de opleidingen meer verkortingsopbrengst zien in regionale arrangementen die betrekking kunnen hebben op meer dan alleen de nu verwant verklaarde opleidingen. Bij studenten werd nauwelijks ontevredenheid met de verwantschapsregeling vastgesteld, maar ook een nogal grote onbekendheid met de individuele gevolgen in financieel opzicht. De verkorting heeft niet een vergroting van de aantrekkingskracht van de opleidingen tot gevolg gehad. De plicht voor hogescholen tot het instellen van en gebruik laten maken van een studiefonds is relatief onbekend.

Gebruik:

De resultaten van het onderzoek hebben mede aanleiding gegeven om de staatssecretaris het voorstel te doen om de verwantschapsregeling af te schaffen.

Lopende onderzoeken 2004

HO	Nummer	Onderzoeksnaam	Type onderzoek	Beleidsthema
	HBO/WO-20020002	Studentenmonitor 2003 - 2005	monitoring	determinanten van deelname
	WO-20030031	Veiligheid en crisis management Hoger Onderwijs	ex ante evaluatie	deregulering

Voorgenomen onderzoeken 2004

HO	Nummer	Onderzoeksnaam	Type onderzoek	Beleidsthema
	HO-20040002	Bèta /techniek keuzes SEO		
	HO-20040003	Advies doelmatigheid zorgopleidingen Doelmatigheid medische opleidingen PMC		
	HO-20040004	Kwalitatieve impuls beroepsonderwijs 2002-2005 + Kwantitatieve monitor beroepskolom 2002-2005		
	HO-20040005	Tijdsbesteding wetenschappelijk personeel		
	HO-20040006	Voorspellende waarde van een diploma		
	HO-20040007	Evaluatie MUB		
	HO-20040009	HOOP onderwerp complexiteit van de samenleving	strategisch / verkennend	onderwijs & arbeidsmarkt
	HO-20040010	Resultaten onderzoekscholen (ECOS archief).	verklarend onderzoek	overig
	HO-20040012	Succes en faalfactoren promovendi (LAIOO).	beschrijvend onderzoek	overig
	HO-20040013	Pilot prestatieindicatoren.		
	HO-20040014	Gender en excellence, bias in onderzoeksbeoordeling 2003 –		
	HO-20040015	Kwantitatief onderzoek verwantschapsregeling.		
	HO-20040016	CHEPS jubileum verkenning 2015; zij-instroom effect op onderwijsorganisatie.		
	HO-20040017	PROO studie naar de beroepspedagogiek, kwaliteit/begeleiding stageplaats	strategisch / verkennend	proces en kwaliteit
	HO-20040018	Monitoring van invoering van het Bachelor Master stelsel	monitoring	school en omgeving

OWB

OWB-20020010 **OWB** **Ned. Deelname Europese Networks of excellence**

Titel:

Nederlandse deelname aan Networks of Excellence and Integrated Projects
in het Zesde kader programma

Onderzoeksbureau:

Senter

Type onderzoek:

beschrijvend onderzoek

Onderzoeksresultaat:

Benut voor positionering Nederlandse wetenschap binnen de zich ontwikkelende Europese kennis- en wetenschapsstrategie.

Gebruik:

Inzetten van een gedifferentieerd informatie - en adviestraject naar de verschillende gebruikersgroepen en input voor het formuleren in het volgende Wetenschapsbudget, waaronder investeringsbeleid.

Lopende onderzoeken

OWB	Nummer	Onderzoeksnaam	Type onderzoek	Beleidsthema
	OWB-20020002	Wetenschap- en Technologie Indicatoren 2003	monitoring	internationalisering en internationale vgl.
	OWB-20020012	Vermelding universitaire (co-)uitvinders in octrooien bedrijven	strategisch / verkennend	internationalisering en internationale vgl.
	OWB-20030002	ICT-scan, onderzoek naar kennisoverdracht ICT-onderzoek	monitoring	proces en kwaliteit
	OWB-20030003	Evaluatie brugfunctie TNO en GTI's	ex post evaluatie	proces en kwaliteit
	OWB-20030006	Bêta en techniek	overig onderzoek	onderwijs & arbeidsmarkt

Voorgenomen onderzoeken 2004

OWB

OWB-20030023	Feitelijke en cijfermatige onderbouwing Wetenschapsbudget	strategisch / verkennend	p.m.
--------------	---	--------------------------	------

SFB

SFB-20030020 SFB Leengedrag studenten

Gegevens Deelonderzoeken

SFB-20030020/01 Leengedrag studenten

Titel:

Leengedrag Studenten

Onderzoeksbureau:

NIPO

Type onderzoek:

ex post evaluatie

Onderzoeksresultaat:

Studenten lenen liever niet, maar als ze het geld nodig hebben lijken ze niet veel problemen met lenen te hebben.

Studenten geven de voorkeur aan werken naast de studie ten opzichte van lenen.

Studenten voorzien niet veel problemen met het aflossen van hun studieschuld en ook ex-studenten geven aan weinig problemen te ervaren met het aflossen van hun schuld.

Lenende studenten zijn bang dat een bijbaan negatieve gevolgen heeft voor de studieresultaten dan niet-lenende studenten. Hetzelfde geldt voor studenten met een aanvullende beurs ten opzichte van studenten met alleen een basisbeurs.

Naarmate men langer geleden is afgestudeerd, is men indertijd eerder in de studie begonnen met lenen.

Het percentage debiteuren dat de schuld meteen na afstuderen aflost neemt af.

Naarmate men korter geleden is afgestudeerd, heeft men vaker geld geleend om zich

Gebruik:

Dit onderzoek is o.a. ter input van de Commissie Uitgangspunten Nieuw Studiefinancieringsstelsel gedaan.

SFB-20030020/02

Titel:

Leengedrag van studenten in het hoger onderwijs

Onderzoeksbureau:

SEO

Type onderzoek:

ex post evaluatie

Onderzoeksresultaat:

De volgende studenten lenen vaker: mannen, allochtonen, uitwonende studenten, oudere studenten, studenten die in het vo zijn blijven zitten, studenten met een handicap, wo-ers.

Steeds meer studenten gaan lenen.

Studenten die niet lenen doen dit met name omdat ze geen grote schulden willen maken en lenen alleen als het echt nodig is.

Niet-westerse allochtonen, gehandicapten en vrouwen lenen liever niet ivm onzekerheid over het latere inkomen.

Vrouwen, studenten die ouders zonder hoger onderwijs hebben en thuiswonenden, lenen liever niet omdat hun ouders het afraden, het te duur is of ze niet wensen schulden te maken.

Lenende studenten zien hun opleiding meer als een investering in henzelf dan niet-lenende studenten.

40% van studenten is (zeer) tevreden met zijn financiële positie, 20% is (zeer) ontevreden en 40% is neutraal gestemd over de financiële positie. Uitwonende studenten, allochtonen en hbo-ers zijn minder tevreden.

Als de SF geheel uit een lening zou bestaan geeft 30% aan (waarschijnlijk of zeker) niet aan een studie te zullen beginnen. Dit geldt meer voor thuiswonenden en hbo-ers dan voor uitwonenden en wo-ers.

Gebruik:

Dit onderzoek wordt mede gebruikt ter input van de Commissie Uitgangspunten Nieuw Studiefinancieringsstelsel.

SFB-20030031 SFB Studiekeuze en SF
Gegevens Deelonderzoeken

SFB-20030031/01 Kwalitatief onderzoek

Titel:

Studiekeuze van Toekomstige studenten

Onderzoeksbureau

Type onderzoek:

strategisch / verkennend

Onderzoeksresultaat:

Voor havo en vwo leerlingen is het vanzelfsprekend na het vo een studie te gaan doen. Zij voelen zich genooddaakt om te gaan studeren. Voor mbo-ers geldt dat veel minder. In het huidige negatieve economische klimaat is het aantrekkelijker voor mbo-ers om door te stromen naar het hbo.

Vooral interne factoren geven de doorslag of men wel of niet gaat studeren, of men naar het hbo of wo gaat en welke studierichting men gaat volgen.

Externe factoren die de keuze beïnvloeden zijn het aantal toelatingsplaatsen, het opleidingsaanbod en het economisch klimaat.

Leerlingen vinden zelf dat studiekosten geen wezenlijke invloed hebben op hun studiekeuze.

Voor bekostigen van de opleiding denkt men vooral geld te halen bij de ouders, bijbaantjes en spaargeld. Lenen gebeurt alleen in uiterste nood.

Leerlingen vinden de studiefinanciering te laag, maar zouden het niet willen missen.

Vooral mbo-ers lijken afhankelijk van de studiefinanciering. Havisten en vwo-ers doen eerder een beroep op hun ouders.

Leerlingen geven aan dat een verhoging van het collegegeld (eventueel allen voor bepaalde opleidingen) geen invloed zal hebben op hun eigen studiekeuze, maar ze verwachten wel dat het invloed zal hebben op de keuze van sommige andere

Gebruik:

Dit onderzoek dient ter input voor de Commissie Uitgangspunten Nieuw Studiefinancieringsstelsel

SFB-20030031/02 Kwantitatief onderzoek

Titel:

Studiekeuze van toekomstige studenten

Onderzoeksbureau:

Onderzoeksresultaat:

Financiële redenen worden nauwelijks genoemd als redenen om niet te studeren

Vooral interne factoren zoals interesse, motivatie en capaciteit zijn bepalend voor het wel of niet gaan studeren.

Financiële factoren zoals studiefinanciering, bijdrage van ouders en studiekosten zijn minder belangrijk, maar een deel van de studenten geeft aan dat ze niet zonder kunnen gaan studeren.

Uit conjunctmeting blijkt dat het relatief belang van 'zekerheid op een baan' het grootst is, gevolgd door studiefinanciering en collegegeld.

Studiefinanciering in de vorm van een lening wordt als zeer onaantrekkelijk ervaren.

Verdubbeling van het collegegeld wordt door iedereen als zeer onaantrekkelijk ervaren, maar halvering van het collegegeld wordt relatief weinig als een veel aantrekkelijker dan de huidige situatie ervaren.

Naarmate het opleidingsniveau lager is neemt de aantrekkelijkheid van werken toe.

Gebruik:

Dit onderzoek dient ter input van de CUNS.